

მერაბ ბაბუხაძია

მეორე ენის არასაფეხურეობრივი სწრაფი სწავლების
მეთოდური თავისებურებანი
ანუ ლინგვისტი გრამატიკის სწავლების წინააღმდეგ

„არ იხმარებ, რა ხელსა ხდი,
საუნჯესა დაფარულსა?“

აბსტრაქტი

უკანასკნელ ხანებში ევროპულ ქვეყნებში განვითარდა ენათა სწავლების მეთოდი, რომელიც ფართოდ მკვიდრდება მსოფლიოში და რომელიც თანამედროვეობის ყველა სტანდარტსა და მოთხოვნილებას აკმაყოფილებს. წინამდებარე სტატიის მიზანია, ხსენებული მეთოდები მოვარგოთ ქართულ რეალობას და ენის – „ცოცხალი“ ქართული ენის სწრაფი და ეფექტური შესწავლისთვის გამოვიყენოთ. თეზისების სახით გთავაზობთ წინამდებარე სტატიის მოკლე აღწერას: შევისწავლოთ ფრაზები და წინადადებები – და არა სიტყვები (საღეჭიკონო მასალისთვის); არავითარი გრამატიკა – მოსმენა განუწყვეტლივ (მარტივიდან რთულისკენ), სიღრმისკენ – და არა სიფართოვისკენ, ლტოლვა. ნელ-ნელა, მრავალჯერადი გამეორებით მოსმენილის დამახსოვრება; მოსმენა > სწორად გაგება > გამეორება > ავტომატურად მიყვანა; მინიტექსტების მოსმენა და დასწავლა; მსჯელობა მათზე აწმყოში, ნამყოსა და მყოფადში (გრამატიკის გარეშე) და სამივე პირსა და ორივე რიცხვში გადმოცემა (ასევე – სამივე დროში); ტექსტების კითხვა არა სახელმძღვანელოდან, არამედ მოცემული ენის კარგად შერჩეული მხატვრული ლიტერატურიდან; მოსმენა არა ხელოვნური აუდიომასალისა, არამედ კასეტებისა და აუდიოწიგნებისა – აუცილებლად შემსწავლელისთვის საინტერესო თემებზე...

უცხო ენის სწავლების (სწრაფი სწავლების) მეთოდიკაში მრავალი პირველხარისხოვანი სახელმძღვანელოა დაწერილი, რომლებიც, ხშირ შემთხვევაში, თანამედროვე სტანდარტებს შეესაბამება, თუმცა, ჩვენი აზრით, გარკვეულწიად დამუშავება ესაჭიროება ტექსტების შერჩევის, ანუ პრაქტიკული გამოყენების თვალსაზრისით. ამის გასაღებია **ენის პრაქტიკულ გამოყენებაზე** ყურადღების მაქსიმალური კონცენტრირება. წლების განმავლობაში თსუ-ში უცხოენოვან სტუდენტებთან და ამჟამად აზერბაიჯანულენოვან სტუდენტებთან მუშაობამ ამ მხრივ საკმაოდ დიდი გამოცდილება დაგვიგროვა..

უნდა ითქვას, რომ რამდენიმე ათეული წლის წინ გამოცემული ქრესტომათიები და სახელმძღვანელოები ადეკვატურად ვერ პასუხობდნენ უცხოენოვანი სტუდენტებისა თუ მოსწავლეების მოთხოვნებსა და საჭიროებებს, რადგან ისინი ძირითადად მშობლიური ენის გრამატიკული სახელმძღვანელოების ქარგაზე იყვნენ „გაწყობილნი“ და გასაგებიცაა, რომ მრავალ ხარვეზს შეიცავდნენ ამ თვალსაზრისით. სულ რამდენიმე წელია, რაც ამ პრობლემებზე ნაყოფიერად მუშაობენ და, შესაბამისად,

უნდა ითქვას, რომ რამდენიმე ათეული წლის წინ გამოცემული ქრესტომათიები და სახელმძღვანელოები ადეკვატურად ვერ პასუხობდნენ უცხოენოვანი სტუდენტებისა თუ მოსწავლეების მოთხოვნებსა და საჭიროებებს, რადგან ისინი ძირითადად მშობლიური ენის გრამატიკული სახელმძღვანელოების ქარგაზე იყვნენ „გაწყობილნი“ და გასაგებიცაა, რომ მრავალ ხარვეზს შეიცავდნენ ამ თვალსაზრისით. სულ რამდენიმე წელია, რაც ამ პრობლემებზე ნაყოფიერად მუშაობენ და, შესაბამისად,

კარგი ორიგინალური თუ ნათარგმნი მეთოდოლოგიური და პრაქტიკული სახელმძღვანელოები გაჩნდა. ვფიქრობთ, მათი შემდგომი მეთოდოლოგიური დახვეწა-განვითარება საქმეს წაადგება, რასაც ჩვენი ნაშრომი ისახავს მიზნად.

შევეცდებით, თეზისებად ჩამოვყალიბოთ ჩვენი მოსაზრებები:

თეზისი პირველი: რადგანაც ქართული ენა მდიდარია აფიქსებით, რომლებიც თავისებურ და სხვა ენებისაგან საკმაოდ განსხვავებულ შესიტყვებებს ქმნიან, ლექსიკონის შედგენა უცხოენოვან სტუდენტებს არა სიტყვების, არამედ ფრაზების ჩაწერით უნდა დავაწეებინოთ. მაგალითად, დამწეებმა სტუდენტმა იცის თვლა: ერთი, ორი, სამი, ოთხი და ასე შემდეგ. ვეკითხებით: რას უდრის ერთს მიუმატოთ ერთი და მიუმატოთ ორი? უმეტეს შემთხვევებში პასუხი ასეთია: ერთს მიუმატოთ ერთი და მიუმატოთ ორი უდრის ოთხ-დ... და არამც და არამც - ოთხ-ს! გრამატიკულად ამის განმარტება არაეფექტურია ენის პრაქტიკული მოხმარების კუთხით, რადგან გრამატიკული სტრუქტურის გაგება და დასწავლა ჯერ კიდევ არ ნიშნავს მის პრაქტიკულ გამოყენებას. მეტიც, ამგვარად ნასწავლი წინადადება მოტორული მეტყველების მტერია და გაბმულ საუბარში ძირითად დამაბრკოლებლადაც კი იქცევა ხოლმე, რადგან სტუდენტი ფიქრობს *წესზე* და არა წარმოსათქმელ *შინაარსზე*.

პირველი თეზისის მთავარი პოსტულატია **ფრაზები** (ან წინადადებები) და **არა სიტყვები**. ისწავლეთ ფრაზები და ყურადღებას ნუ მიაქცევთ ცალკეულ სიტყვებს (იგივეა, რაც სიტყვა კონტექსტში). ფრაზების სწავლისას სულ ცოტადენ გრამატიკასაც სწავლობთ. გრამატიკა ხომ ენობრივი სინამდვილიდან „ამოსული“ წესებია?! ის გვასწავლის, როგორ დავაღვათ ეს სიტყვები ერთმანეთის მიჯრით სწორად. მაგალითად, ვიცით, რომ „ის“ და „მიირთმევს“ ერთადაა ყოველთვის. მაგალითად, „ის მიირთმევს საჭმელს“ წინადადებაში არ შეიძლება ზმნაში „ს“

ჩავაგდოთ - „ის მიირთმევს საჭმელს“. ვიმეორებთ და ვიმეორებთ „ის მიირთმევს, ის მიირთმევს, ის მიირთმევს...“. ეს სწორი ფრაზაა. ამ შემთხვევაში არ გეჭირდება იმის ცოდნა, ეს აწმყოა თუ ნამყო, პირველი თუ მესამე პირი. მხოლოდ იმის ცოდნა გვესაჭიროება, როგორ თანმიმდევრობაში არიან ისინი ერთმანეთთან. ამას კი როგორ ახერხებთ? უმოკლესი და უსწორესი გზაა **ფრაზების შესწავლა მრავალჯერადი გამეორების გზით**. ამდენად, როდესაც აღმოაჩინოთ ახალ, თქვენთვის უცნობ სიტყვას, ის იმ სიტყვასთან ერთად ამოწერეთ და ისე შეადგინეთ ლექსიკონი. ან მთლიანად წინადადება ამოწერეთ, ან მასში არსებული შესიტყვება და არა ცალკე სიტყვა!

როდესაც მოუბრუნდებით თქვენს ლექსიკონს, გადამეორებისას ფრაზებისა და წინადადებების უპირატესობაში დარწმუნდებით. გარდა ამისა, ეს ენის შესწავლის უფრო მოკლე გზაა, რადგან თქვენ არა ცალკეულ სიტყვებს, არამედ სიტყვათა ჯგუფს ეუფლებით.

თუკი სიტყვებს ცალ-ცალკე შეისწავლით, ეს ბუნებრივი გზა არ იქნება, რამეთუ საუბრისას ცალკეული სიტყვებით ვერ შემოიფარგლებით, არამედ მხოლოდ სიტყვათა ჯგუფით. ჩვენ ხომ ფრაზებით ვსაუბრობთ? ბავშვებიც ხომ მთელ წინადადებებსა და სიტყვათ-მწკრივებს ისმენენ და ისე ალაპარაკდებიან ხოლმე მშობლიურ ენაზე. არამც და არამც მათ ცალკეულ სიტყვებს არავინ ასწავლის. დასაწყისშივე იციან, რას ნიშნავს ესა თუ ის ფრაზა და შეიძლება არ უწყოდენ ყველა სიტყვის მნიშვნელობა, მაგრამ ზუსტად ესმით ფრაზის შინაარსი. მოგვიანოდ, უფრო მეტ ფრაზას ეუფლებიან და ცალკეული სიტყვების მნიშვნელობებსაც გებულობენ.

ეს გაცილებით მოკლე გზაა ცალკეული სიტყვების დასაუფლებლად და საუკეთესო გზა სწრაფი მეტყველებისა. როდესაც საუბრისას დაფიქრდებით სიტყვებზე, მაშინ თქვენი მეტყველება შენელებს და მოცემულ ენაზე არაბუნებრივად იმეტყველებთ. ამის კარგია მაგალითია ინგლისური

ტექსტის რობოტი წამკითხველი. მიუხედავად იმისა, რომ ის ზუსტად გამოთქვამს თითოეულ სიტყვას, მის მიერ წაკითხული გაბმული მეტყველება შორსაა ბუნებრივი ინგლისური მეტყველებისაგან. ამას იწვევს არაბუნებრივი წყვეტა სიტყვებს შორის – არადა, ასეთი პაუზები არა სიტყვებს, არამედ ფრაზებს შორის არსებობს.

ახალი წინადადებების წაკითხვისას ფრაზები მთლიანად უნდა ამოიწეროს. როდესაც გადასამეორებლად მიუბრუნდებით, თქვენ ისევ მთელ ფრაზებს გადაიმეორებთ და არა ცალკეულ სიტყვას. ათჯერ უფრო სწრაფად დაეუფლებით ენას. ყველაფერი გამოსწორდება თქვენი გრამატიკის ჩათვლით.

მეორე თეზისია - ნუ ისწავლით გრამატიკას! მეორე (ან უცხო) ენის დაუფლებისას ეს უმნიშვნელოვანესი წესია. დაიწყეთ იქიდან, რომ საბჭოთა სასკოლო სისტემა უნიფიცირებული იყო და წლების განმავლობაში (სულ მცირე მე-5 ან მე-3 კლასიდან) ისწავლებოდა უცხო ენა. ვსწავლობდით უამრავ ტექსტს თავისი გრამატიკით, სიტყვებით, მაგრამ რა? ჩამოდიოდა უცხოელი და მასთან საუბარსა და კომუნიკაციას ვერ ვახერხებდით. ვერ ვაგებინებდით და ვერ ვიგებდით (მეტი რაღაა უცხო ენის ცოდნა?), ანუ სკოლა მთავარ ამოცანას ვერ ასრულებდა და საჭირო იყო რეპეტიტორები და წლების განმავლობაში ინდივიდუალური მუშაობა. ასევე გრძელდებოდა უმაღლეს სასწავლებლებშიც და შედეგი იდენტური იყო. ამდენი შრომა და ენერჯია და, რაც მთავარია – დრო, წყალში იყო ჩაყრილი.

აქვე უნდა გამოვუტყდეთ თავს და ვიკითხოთ - შეგიძლიათ თუ არა თქვენს სასურველ ენაზე (ინგლისურზე, ქართულზე და ა.შ.) გაბმულად და სწრაფად, იოლად და ავტომატურად საუბარი? თუ არა, რატომ? თქვენ ხომ ენის ასეთი ფლობა გსურთ? პასუხი ერთია - არასწორი გზით მიდიოდით და ისე ეუფლებოდით მას.

სწორედაც რომ გრამატიკაზე გაკეთებულმა მეტისმეტმა აქცენტმა

მოიტანა ეს შედეგები. გამუდმებით გრამატიკული წესების შესწავლამ ეს შედეგი გამოიღო. მასწავლებლების მითითება და დავალება ასეთი იყო - გრამატიკული წესები კარგად უნდა შეგესწავლიათ. თქვენც იძულებულები იყავით, ამაზე დიდი დრო დაგეხარჯათ და ამ წესებით გაძეგილი სახელმძღვანელოებისათვის დროის ხარკი გაგელოთ. ამას მეორე ცუდი შედეგიც ახლავს. ადამიანთა უმრავლესობას დღესაც სჯერა გრამატიკული წესების დიდი მნიშვნელობისა მეორე ენის შესწავლაში.

რატომ არ უნდა ვისწავლოთ გრამატიკა? მრავალი შრომა მიექდუნა იმას, რომ გრამატიკის სწავლა რეალურად აქვეითებს თქვენს სამეტყველო ჩვევებს. იწყებთ მოცემულ ენაზე საუბარს და იმ გრამატიკულ წესებზე ფიქრობთ, რომლითაც სავესე გაქვთ თავები. ნაცვლად იმისა, რომ ავტომატურად საუბარს შეეცადოთ, გრამატიკული წესების გახსენებას ცდილობთ. ეს უკვე აღარაა ავტომატური მეტყველება. აი ძირითადი მიზეზთაგანი, რომლის გამოც არ შეგიძლიათ ავტომატურად იმეტყველოთ. ვეღარც იოლად საუბრობთ და ვეღარც ავტომატურად.

წერის შემთხვევაში საკმარისზე მეტი დრო გაქვთ ფიქრისა. შეგიძლიათ ნელა ან ძალზე ნელა წეროთ. სხვადასხვა გზით გაასწოროთ შეცდომები: საკუთარ თავს გაუსწოროთ, დაიხმაროთ წიგნი, მეგობარი ან მასწავლებელი. მაგრამ საუბრისას, მოგეხსენებათ, ამდენი დრო არ გაქვთ. ვინმე თუ შეგეკითხებათ, ის თქვენგან დაუყოვნებლივ პასუხს მოელის. დარწმუნებული უნდა იყოთ მათთან საუბარში თქვენი პასუხის სისწორეში.

მაშ, როგორღა ვისწავლოთ გრამატიკულად გამართული მეტყველება? აქ გამოსავალი მოსმენაშია. როდესაც ისმენთ, ხვდებით, სწორია თუ არა მეტყველება და არ ფიქრობთ, რომელ დროში დგას ესა თუ ის წინადადება. ისმენთ მხოლოდ იმას, თუ როგორ ჟღერს ეს წინადადება, სწორად როგორ წარმოითქმის და როდესაც ალაპარაკდებით, სწორ გრამატიკულ ფორმას გამოიყენებთ. ეს ერთ-

ერთი გზაა სწრაფი, იოლი და ეფექტური მეტყველებისა.

მესამე თეზისი ყველაზე მნიშვნელოვანია - **მოსმენა!** განუსაზღვრელი რაოდენობით მოსმენა უაღრესად მნიშვნელოვანია და, ამავდროულად, ენის ეფექტურად დაუფლების უადვილესი გზაც. მოცემული თეზისების სიაში მოსმენას პირველ ადგილს მივანიჭებდი. რუსულ ენას ჩვენ არა სკოლაში, არამედ ეზოებში თამაშისას, კინოებში, რადიოსა და სხვა საინფორმაციო საშუალებებით ვეუფლებოდით, მიუხედავად იმისა, რომ სკოლაში მისი სწავლება ურიგოდ არ იყო დაყენებული.

ენა შეისწავლე ყურით და არა თვალით! როდესაც სახელმძღვანელოდან სწავლობთ, გრამატიკულ წესებს ეუფლებით. შესაბამისად, უფრო მეტი გრამატიკული წესები მეცოდინება, ვიდრე თვითონ, მაგალითად, ინგლისელს რომ არ უსწავლია. ინლისურენოვანი პიროვნება ამ წესებს შეიძლება ყურსაც არ უგდებდეს. ისინი, უბრალოდ, ბუნებრივად საუბრობენ. მაშასადამე, საუბრისას გრამატიკულ წესებზე არავინ ფიქრობს, რამეთუ ამისთვის დროც არ რჩება.

გრამატიკული წესები ხშირად წიგნის რამდენიმე გვერდს შეიცავს. საუბრისას მათზე ფიქრი ძალიან შორს წავიყვანდა და ეს დამაბრკოლებელიც იქნებოდა. მაშასადამე, გრამატიკული წესები უბრალოდ არ მუშაობს. მაშ რა მუშაობს? მოსმენა და მოსმენა, ვიდრე ის ძალიან არ გაგვიადვილდება და არ ავა ავტომატურ დონეზე. ეს ძალიან ძლიერი მეთოდია, აი როგორ ეუფლებიან ბავშვები ენას - **მოსმენით!** ორი წელი და მოსმენით ენას იღვამენ...

ბევრს აღიზიანებს ის, რომ სწორად არ საუბრობს უცხო ენაზე. მაგრამ კარგი მეტყველება კარგი მოსმენიდან მოდის. ოთხიდან ექვს თვემდე მოსმენაა საჭირო, მხოლოდ მოსმენაზე კონცენტრირება და ნუ იღარდებთ საუბარზე. თქვენ შეიძლება ამას, მაგრამ ნუ დააძლავებთ თავს. ნუ გენადვლებათ, თუკი შეცდომებს დაუშვებთ. ექვსი თვე უსმინეთ და უსმინეთ. თუ უფრო მეტს მოუსმენთ, კიდევ უკეთესი.

მოსმენისას ორი უმნიშვნელოვანესი რამ უნდა გვახსოვდეს: პირველია, თუ როგორ ვუსმენთ. უნდა დარწმუნდეთ, რომ ეს მარტივი ენაა. მინიმალური სირთულის ენა. ძალიან გსურთ მისი მაქსიმუმის გაგება. მოკლედ, თუ ნახავთ, რომ მოსასმენი მასალა გაუგებარია, თავი დაანებეთ და მოძებნეთ მარტივი. მეორეც, უსმინეთ განუსაზღვრელად - დროში განუსაზღვრელად.

მეოთხე თეზისია - ღრმად სწავლა. ეს ენა შენს ნაწილად აქციე. ეს ერთ-ერთი გასადებია ავტომატური მეტყველებისა. ავტომატურ მეტყველებაში დაუფიქრებელი საუბარი იგულისხმება. არავითარი თარგმნა თავში, არავითარი გრამატიკული წესები. მხოლოდ ილაპარაკეთ. ნუ ფიქრობ, ნუ ცდილობ, ისევე, როგორც მშობლიური ენის სწავლისას არ გჭირდება ამის მცდელობა. იქ არ გრძნობ სიძნელეს. ის უკიდურესად ადვილია. გინდა თქვა რაიმე? თქვი. არავითარი ფიქრი. მთელი პრობლემა სკოლასა და სასკოლო სახელმძღვანელოებშია, რადგან საპირისპიროდ გასწავლიდნენ ყველაფერს. სახელმძღვანელოებში ბევრ რამეს სწავლობდით წესებთან ერთად, მრავალ სალექსიკონო სიტყვასა და გრამატიკულ წესს. ისინი საკმაოდ სწრაფადაც აითვისეთ და ახლა კი - კარგად არც გახსოვთ. შეიძლება თქვათ კიდევ, რომ გრამატიკა კარგად იცით. შეიძლება თქვათ, რომ კარგად ფლობთ ამ სიტყვებს. მაგრამ იცით თუ არა ისინი სინამდვილეში? რადგან, როდესაც ვამბობ **ვიცი**, ვგულისხმობ იმასაც, რომ ეს ცოდნა შემოიძლია სწრაფად, იოლად და ავტომატურად **გამოვიყენო**. დაუფიქრებლად შეგიძლიათ უცხო ენის გრამატიკის გამოყენება? ისე კარგად იცით სიტყვები, რომ ავტომატურად ილაპარაკებთ? კვლავ და კვლავ, არავითარი დაფიქრება, თარგმნა, ფიქრის შეყოვნება, პაუზა საუბრისას. არავითარი უცნაური დაყოვნებები.

ამგვარად, ეს პრობლემები გაქვთ და ასეც უნდა იყოს, თქვენ ხომ სკოლაში (და უმაღლესშიც) სწავლობდით? რა კარგად ეუფლებოდით სახელმძღვანელოებს და ფიქრობდით, - რა სწრაფად ვსწავლობ... შესანიშნავია, - და ეძლეოდით

ცრუ თვითკმაყოფილებას. პრობლემა ის არის, რომ ღრმად არ სწავლობდით და ეს არ იყო რეალური სწავლა. ტესტებს და გამოცდებსაც აბარებდით ბრწყინვალედ, მაგრამ უცხოენოვანებთან საუბრისას ველარაფერს ახერხებდით. ან, უკიდურეს შემთხვევაში - საშინელი აქცენტითა და სუსტად.

ამდენად, ავტომატური საუბარი გჭირდებათ. როგორ ვისწავლოთ ღრმად? ეს იოლია, მაგრამ მძლავრი საშუალებაა. ღრმა სწავლა მრავალჯერადი, განუსაზღვრელი რაოდენობით გადამეორებას გულისხმობს. ვფიქრობთ, ერთი გაკვეთილი ერთი კვირა უნდა გრძელდებოდეს. მასში 50 სიტყვა უნდა შევიდეს. მოგეცემათ ერთი საუბარი ან ნაწილი (მოცემული სიტყვების ოდენობის გათვალისწინებით - არ უნდა აღემატებოდეს 50-ს). შემდეგ მოგეცემათ მინი-მოთხრობა/ტექსტი. მასშიც იმავე სიტყვებსა და ფრაზებს იმეორებთ. იმეორებთ და იმეორებთ. შემდეგ სადექსიკონო განყოფილება გეძლევათ, სადაც იმავე სიტყვებსა და ფრაზებს კვლავ იმეორებთ, იმეორებთ და იმეორებთ. არც მოიწყენთ, რადგან ერთსა და იმავე სიტყვას სხვადასხვა სიტუაციებში მოისმენთ, სხვადასხვაგვარად და სხვადასხვა კონტექსტში... ამიტომაც გჭირდებათ რეგულარული გამეორება. ახალი სიტყვა-ფრაზა მინიმუმ 30-ჯერ მაინც უნდა მოისმინოთ და გაიგოთ, რომ დაიმახსოვროთ, ღრმად შეისწავლოთ და ავტომატურად გამოიყენოთ მეტყველებაში. პირველ რიგში ვგულისხმობთ მათ მოსმენასა და სწორად გაგებას. და ეს მანამდე უნდა გაგრძელდეს, ვიდრე საბოლოოდ არ გაღრმავდება და ავტომატურად არ დავა. ეს არაა მხოლოდ მოსმენა, ეს სიღრმისეული მოსმენაა, კვლავ და კვლავ. ისევ და ისევ მოსმენა. 20-ჯერ მოსმენის შემდეგ გეგონებათ, რომ არაფერი ხდება, გავიგე, მაგრამ ყველაფერი იგივეა. ეს იმიტომ, რომ სიღრმისეული მოსმენაა საჭირო. თითქოს თავიდან არაფერი ხდება, მაგრამ უცებ აფეთქება და სიტყვები ავტომატურად წამოვა... გასაოცარი გრძნობაა. ეს სწორედ ისაა, რაც გჭირდებათ.

მაშასადამე, სიღრმისეულად ისწავლეთ და გაიმეორეთ. რასაც მოისმენთ -

იმეორეთ და იმეორეთ. ყოველდღე შეიძლება და მეტადაც.

მესუთე თეზისი მეორე თეზისს უკავშირდება. გახსოვთ, გრამატიკა არ გინდათ-მეთქი?

რა უნდა ჩავანაცვლოთ მას, რომ სწორად ვილაპარაკოთ? ესაა მინიტექსტის/მოთხრობის შესახებ თვალსაზრისი. მხოლოდ ძალიან მცირე მოცულობის იოლი მოთხრობა. ჩვენ მრავალი სხვადასხვა მოსაზრება უნდა მოვისმინოთ ამ მინიტექსტის გარშემო. ოთხი-ხუთი წინადადებისაგან შემდგარი ტექსტი მრავალჯერ უნდა მოვისმინოთ და დაერწმუნდეთ, რომ თქვენ ის გესმით. ტექსტი აწმყოშია წარმოდგენილი. პირველი, რასაც გავაკეთებთ, წარსულ დროში გადავიყვანთ. ამ ვერსიასაც კარგად გავიგებთ, ძალიან ბევრს მოვუსმენთ და ძალიან ბევრჯერ გადავიმეორებთ. ეს პრაქტიკული გრამატიკაა - წესებისა და თეორიის გარეშე გეძლევათ. გჭირდებათ მხოლოდ ის, რომ მოუსმინოთ, გაიგოთ მათ შორის სხვაობა და იმეოროთ და იმეოროთ. ახლა უკვე გადავდივართ ერთი წლის შემდგომდროინდელ მოვლენებზე (მომავალი დრო). ეს მესამე დროა უკვე. იწყებთ სამივე ვერსიის გადამეორებას. თვალნათლივ დაინახავთ, როგორ იცვლება ამ მოთხრობის თითოეული ვერსია. შემდეგ გადავიყვანოთ სხვადასხვა პირში და ვაჩვენოთ, რაოდენ იცვლება ერთი და იგივე ტექსტი პირების მიხედვით სხვადასხვანაირად. ისმენთ და ისმენთ მათ გაგებად. არავითარ შემთხვევაში არ იფიქროთ რომელ დროშია და რომელ პირში და ა. შ. უბრალოდ მოისმინეთ და გაიმეორეთ ტექსტი გასაგებად. ეს იოლი და ეფექტური გზაა. გრამატიკული წესებისა და მათი გაზუთხვის გარეშე ავტომატურად სწავლობთ გრამატიკულ წესებს. ამავდროულად დარწმუნდებით, რომ გამართულად ილაპარაკებთ.

მეექვსე თეზისი შეეხება რეალური მასალის გამოყენებას. უკვე აღვნიშნეთ, რომ თავი უნდა დაანებოთ სახელმძღვანელოების ხელოვნურ ტექსტებს... რას ვგულისხმობთ რეალური მასალის გამოყენებაში? ესაა მშობლიურ ენაზე მოსაუბრე ადამიანი და ის, რასაც ის იყე-

ნებს რეალურ მეტყველებაში. მაგალითად, კარგია, თუ ბევრს იკითხავთ შესასწავლ ენაზე, მაგრამ სახელმძღვანელოების ტექსტები არ იკითხოთ! დარწმუნდით, რომ ის წასაკითხად ადვილია და შესასწავლ ენაზეა დაწერილი, ორიგინალურია. მაგრამ აირჩიეთ ის, რაც ძალიან გაინტერესებთ. ასევე, არ მოუსმინოთ ადამიანებს, რომლებიც რეალურ სიტუაციას, დიალოგს თამაშობენ, რადგან ეს არ არის ნორმალური, რეალური ენა. მხოლოდ ბუნებრივად მოსაუბრე ხალხს უსმინეთ, თანაც თქვენთვის საინტერესო თემებზე. აუდიოწიგნებიც შესანიშნავი გზაა რეალური ენის მოსასმენად, მხოლოდ უსმინეთ წიგნს. კვლავ თქვენთვის საინტერესო თემებზე. ისევ და ისევ იმდენად ადვილი უნდა იყოს, რომ უნდა გაგებოდეთ თითქმის ასი პროცენტით. მოსმენამ სიამოვნება უნდა მოგგვაროთ. თუ ბავშვების აუდიოწიგნების მოსმენიდან დაიწყებთ, ხომ ყველაფერს აჯობებს. აქაც უნდა იყოთ დარწმუნებულები, რომ გესმით თითქმის ასი პროცენტი. უსმინეთ და უსმინეთ უსაზღვროდ, ვიდრე არ წაიწვეთ წინ და გადადით საყმაწვილო ლიტერატურის მოსმენაზე. ასევე, უსმინეთ და უსმინეთ უსაზღვროდ, მანამ, ვიდრე საკმაოდ ადვილი არ იქნება თქვენთვის და გადადით უფრო რთულ დონეზე. უკვე ყურგაჩვეულებს შეგეძლებათ მოუსმინოთ ახალ ამბებს, სატელევიზიო და რადიოგადაცემებს, უყუროთ და მოუსმინოთ ფილმებს და შოუებს.

სწორედ რეალური, ცოცხალი მასალით დაეუფლებით ცოცხალ ენას. სახელმძღვანელოები ოფიციალურ ენას გაზიარებენ და ძირითადად წერას თუ გასწავლიან. სახელმძღვანელოებში მოცემული ლექსიკა და სტილი მხოლოდ საწერ ენას თუ შეგასწავლით. როდესაც უსმინთ ცოცხალ ენას და მას შეისწავლით, თქვენ დაეუფლებით იმ ენას, რომელსაც ყოველდღიურ ცხოვრებაში, ნორმალური საუბრის დროს ვიყენებთ. ეს სწორედ ისაა, როგორც ვსაუბრობთ, რეალურად როგორც გამოვთქვამთ ან ვიყენებთ სიტყვებს. ეს რეალური გამოთქმებია.

ამდენად, გვახსოვდეს, მხოლოდ რეალური მასალა და არა სახელმძღვა-

ნელოები და კასეტებზე ან CD დისკებზე განთავსებული ხელოვნური მოსასმენი მასალა. ეს სახალისო წესია, რომელიც თავს დაგაღწევინებთ რუტინას და ისეთ მასალას გამოგაძებნინებთ, რომელიც გაინტერესებთ. ვაღიაროთ, რომ სახელმძღვანელოები არაა საინტერესო. მეტიც, როგორც წესი, მოსაწყენია. მაშასადამე, მოძებნეთ რეალური მოსასმენი და რეალური წასაკითხი მასალა, რომელიც გაინტერესებთ და აუცილებლად თქვენი დონის შესაფერისი, რომ გაიგოთ.

მეშვიდე თეზისი მოსმენილისა და მის ირგვლივ დასმული კითხვების პასუხის გაცემას შეეხება. თუ ფიქრობთ რეალურ მეტყველებაზე, რა ხდება რეალურ საუბარში? ჩვეულებრივ მასში მრავალი კითხვა და მრავალი პასუხია მოცემული. იშვიათად ხდება, ერთი პიროვნება საუბრობდეს და მეორე მხოლოდ ისმენდეს. ჩვეულებრივ, ასეთი საუბარი საურთიერთოა - ერთი მეორეს ესაუბრება და პირიქით. ერთი სვამს კითხვებს და მეორე გაიზრებს მათ და სცემს პასუხებს და ასე გრძელდება გამუდმებით, კითხვა-პასუხის რეჟიმში. საუბარი, შეკითხვა, პასუხი - აი რეალური საუბარი, რაც გამუდმებით ხდება. ამავდროულად, როდესაც ყური ისმენს, გონება ფხიზლდება, გამოცოცხლდება, რადგანაც შეკითხვა პასიური არ არის. როდესაც შეკითხვას ისმენთ, რაღაც უნდა მოიმოქმედოთ. გონებით მოცემულ ენაზე ფიქრობთ, გებულობთ და პასუხსაც მოცემულ ენაზე იძლევით. ეს ძალზე მნიშვნელოვანია იმისათვის, რომ გავიგოთ - ენობრივი მოღვაწეობა ძალზე აქტიური ქმედებაა. შესაბამისად, ასეთი აქტიური გზით უნდა შევისწავლოთ უცხო ენაც. თქვენი გონება გაცილებით სწრაფად მუშაობს და გაცილებით სწრაფადვე სწავლობთ, როდესაც ბევრ შეკითხვას იყენებთ. ამისთვის კი ვიყენებთ ამ მოთხრობებს. მოსმენით, როგორც აღვნიშნეთ, უნდა უსმინოთ და უსმინოთ, მაგრამ ახლა ცოტათი განსხვავებულ რამეს ვაკეთებთ. ვისმენთ და მოთხრობების ირგვლივ დასმულ კითხვებზე პასუხებს ვცემთ. ჩვენ ვსვამთ კითხვებს ტექსტის გარშემო. ძალზე ბევრ შეკითხვას, შეკითხვასა და შეკითხვას. ეს იმ-

იტომ, რომ შესასწავლ ენაზე იაზროვნოთ. ამ შეკითხვებით სწორედ ამას შეისწავლით. ამით შეისწავლით გამუდმებულ და სწრაფად აზროვნებას ამ ენაზე.

პირველი, რაც გააკეთდება, შეკითხვების დასმა ძალიან ადვილი იქნება. ესეც ძალზე მნიშვნელოვანია. თუ ასე არ გავაკეთებთ და რთული შეკითხვები დავსვით, ბევრსაც იფიქრებთ და ეს ძალიან გაიწვლება დროში, ძალიან ნელი იქნება. თქვენ ნელა იაზროვნებთ. შესაძლოა მშობლიურ ენაზეც გადახვიდეთ და ისე თარგმნოთ და მოიფიქროთ პასუხები. ამიტომ, ამ მოთხოვნების ირგვლივ დაგისვამთ უამრავ შეკითხვას და სწრაფ შეკითხვებს, თუმცა ძალიან, ძალიან იოლ შეკითხვებს. იმდენად ადვილს, რომ დაუყოვნებლივ გაიგოთ და თქვენი პასუხიც ძალიან სწრაფი იქნება. სიჩქარე ძალზე მნიშვნელოვანი შემადგენელია ამ მოთხოვნებისა. პასუხის გაცემისას ერთ ან ორ სიტყვას იყენებთ. ეს ყველაზე მოკლე პასუხებია. არ გჭირდებათ დიდი წინადადებით პასუხი. არ დაგჭირდებათ გრამატიკაზე ფიქრი. საერთოდ, არც სხვა არაფერზე იფიქრებთ. თქვენ გონებას მიაჩვევთ მეორე / უცხო ენაზე ძალიან სწრაფ გაგებას და სათანადოდ გასცემთ პასუხს. გაიგებთ უსწრაფესად და ისაუბრებთ უსწრაფესად. ამიტომაც მიგაჩვევთ ამ განსაკუთრებულ ტექსტებს კითხვა-მიგების წესით.

ვიმეორებ, კითხვები ძალიან მოკლე პასუხებს უნდა გულისხმობდეს დასაწყისში. ეს უმარტივესი ტექნიკაა, მაგრამ ძალზე ეფექტური. განსაკუთრებით მაშინ, თუ რამდენიმე თვე მოიხმართ მას. გა-

საოცარი შედეგები მოაქვს. თანდათან თქვენი საუბარი აჩქარდება და ამ ენაზე დაიწყებთ აზროვნებას. აღმოაჩენთ, რომ ერთ მშვენიერ დღეს სწრაფად გეზულობთ და უბრალოდ ლაპარაკობთ ამ ენაზე. აღარც ფიქრობთ და აღარც თარგმნით. ისმენთ და საუბრობთ - გასაოცარი გრძნობა დაგეუფლებათ.

როგორ შევთხზათ ასეთი მოთხოვნა ან ამბავი? შესასწავლ ენაზე მოსაუბრე ვალაპარაკოთ და დიქტოფონზე ჩავიწეროთ. გამუდმებით ვუსმინოთ. ყოველ ჯერზე გესმით შეკითხვა და თქვენ პასუხობთ. ძალზე ადვილია, თან - ეფექტური.

ჩვენი სწავლების მეთოდი და გაკვეთილები მხოლოდ რეალური ენის შესწავლა იქნება რეალური კონტექსტით ამ თეზისებზე დაყრდნობით. რა თქმა უნდა, ჩვენ მიერ შემოთავაზებულ გაკვეთილებში თავმოყრილი და მოწესრიგებული იქნება ყველაფერი, რაც ზემოთ ითქვა... ყველა გაკვეთილს ექნება მოთხოვნები კითხვა-პასუხით. ყველა გრამატიკული თანმიმდევრობით, გრამატიკის წესების გარეშე. ყველას ექნება სალექსიკონო განყოფილება სიტყვების გარეშე - ფრაზებით გადმოცემული. თითოეულ მათგანს ექნება აუდიო, მოსასმენი მასალა რეალური მეტყველებიდან, რომელსაც მოუსმენთ და მოუსმენთ...

ABSTRACT

Merab Babukhadia

**Features of Fast Methodological Teaching of Foreign Language
(Why do you need the unusable covered treasure?
Or a Linguist Against of Grammar Teaching)**

Will not be the original in our method, which was widely established in the world and satisfied all the modern needs and meet standards. We try to use them only in the modern Georgian language, in the study of Georgian language real quick and effective. This thesis is established in the form: learn phrases and suggestions, not words (for dictionary material) any grammar, reading constantly (from simple to complex) in this study eighty percent of thesis is given, to the depth and width, not to aspiration. Slow - by slowly recurring refrain heard multiple Remember. Repeat 50-100 - yet. Hearing> understanding> repeat>to automatically speech; mini - texts reading and learning; discussion on them in the present, past, and who (in the grammar without the tell) and all three persons and transmission the number (as well as the three time); text's question is not a textbook, but given from real texts of this language literature, not reading the text C-Ds, but the podcast, you will listen to audio-books interesting topics - just listen! But only big part of listening material should understand that it will make interesting and attractive. After moving to a youth age, and more advanced (the only real texts). After radio and movies, the question around text and answers from easy to difficult, etc.